

NYT OM SVAMPESYGDOMME I VINTERSÆD, VÅRSÆD OG ALM. RAJGRÆS TIL FRØ I UGE 24 I REGISTRERINGSNETTET

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Den megen nedbør har medført, at dosis mod Septoria i hvede skal øges.

HVEDE

Septoria: Angrebene af Septoria har igen bredt sig i den forløbne uge mange steder som følge af nedbør for ca. 3 uger siden. Mest ses i KWS Cleveland og Hereford. Der meldes nu om meget variable angreb af Septoria. Flere melder om mere Septoria i tidligt såede marker.

Den megen nedbør og de mange dage med nedbør mange steder siden 6. juni vil vise sig som kraftige angreb om 3 uger i ubeskyttede marker. Det er derfor meget vigtigt, at markerne er beskyttede. Hvis behandlingen først udføres en lille uge eller længere efter nedbøren, opnås der nedsat effekt bl.a grundet resistensudvikling hos Septoria mod triazoler, som indgår i alle aktuelle midler.

Den sidste del af den delte aksbeskyttelse er nu udført mange steder eller skal udføres.

Til bekæmpelse på nuværende tidspunkt anbefales grundet den megen nedbør følgende midler

i 50 procent dosis dvs.: 0,75 l Bell, 0,75 l Viverda + 0,75 l Ultimate S, 0,5 l Propulse (i Benchmark og andre rustmodtagelige sorter tilsættes 0,2-0,25 l Orius eller evt. 0,25 l Comet Pro, hvor Orius har bedst effekt), 0,4 l Armure , 0,375 l Bell/Viverda + Ultimate + 0,25 l Prosaro/Proline Xpert.

I mindre modtagelige sorter såsom Sheriff og Creator anbefales 40 procent dosis.

Hvor der er meget Septoria i afgrøden også på 2. øverste blad typisk i modtagelige sorter (Hereford, KWS Cleveland, KWS Dacanto, Mariboss, Nuffield og KWS Nils) anbefales 60-70 procent dosis, og løsninger med mest SDHI-middel foretrækkes dvs. Propulse, Viverda og Bell.

Vær generelt opmærksom på midlernes sprøjtefrister, som for sidstnævnte midler er vækststadium 61 for Propulse og vækststadium 69 hhv. 71 for Bell hhv. Viverda.

Gulrust: Fra mange forskellige landsdele er der meldt om talrige tilfælde af gulrust i Benchmark, hvorfor sorten ikke bør stå ubeskyttet mod gulrust. Der kan mod gulrust regnes med en virkningstid på 2 uger. Hvis der ikke er set gulrust i marken, vurderes behandling efter skridning at holde hjem. I marker, hvor der har været udbrud af gulrust, følges udviklingen til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Siden 19. maj er der også meldt om ret udbredte gulrustangreb i en fremavlsmark med Sheriff ved Odense samt om gulrust på enkelte blade i sorten et andet sted på Fyn og i et forsøg på Djursland samt i en mark ved Thisted. Der er også meldt om angreb af gulrust i 9 fremavlsmarker med Sheriff indenfor 25 km på Djursland, hvor der var angrebne planter flere steder i de 9 marker. Der er også meldt om en enkelt gulrustrede i Sheriff på Møn. I registreringsnettet er der denne uge fundet gulrust i 2 tilfælde i Sheriff med 1 hhv. 5 procent angrebne planter.

Siden 19. maj er der også fundet to små reder med gulrust i en fremavlsmark med Kalmar ved Svendborg og en rede med gulrust i et forsøg på Djursland. Der er også meldt om angreb af gulrust i 3 fremavlsmarker med Kalmar på Djursland, hvor der var enkelte angrebne blade og 2-3 små reder i de angrebne marker. Den 1. juni er meldt om en enkelt gulrustrede i Kalmar ved Odder.

Der er 31. maj meldt om en del reder med gulrust i en mark med KWS Lili ved Odder. I registreringsnettet er der denne uge fundet gulrust i 3 tilfælde i KWS Lili med 1 til 5 procent angrebne planter.

I registreringsnettet er der denne uge fundet gulrust i 2 tilfælde i Torp med 1 hhv. 5 procent angrebne planter.

Der er også meldt om gulrust i Substance. Sorten dækker kun ca. 1 procent af hvedearealet. Der er tidligere også meldt om fund af gulrust i Asano ved Næstved.

Hvedebladplet: i de pløjede marker er der fundet enkelte tilfælde af mere udbredte angreb.

Brunrust: brunrust er fundet i flere sorter med op til 100 procent angrebne planter. Der er udløst bekæmpelse i ca. 5 procent af de ubehandlede marker med Hereford hhv.

Nuffield i den forløbne uge. Vær også opmærksom på evt. angreb i Pistoria, som er brunrustmodtagelig. Der er tidligere fra praksis også meldt om brunrust i Pistoria ved Sønderborg og i Torp på Møn.

Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Meldug: meldug breder sig stadig i mange marker især i Torp. Bekæmpelse anbefales indtil begyndende skridning (vækststadium 40), men i marker med et meget højt smittetryk af meldug kan det være aktuelt at bekæmpe meldug efter dette tidspunkt. Til evt. bekæmpelse kan anvendes Talus, som må anvendes 1 gang pr. vækstsæson. Der anbefales 0,1-0,15 l Talus afhængig af smittetryk i marken.

Bladlus: angrebene er meget svage og har ikke udviklet sig i den forløbne uge. Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå.

Det gennemsnitlige vækststadium er 63 (under blomstring), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

TRITICALE

Gulrust og meldug er fortsat meget udbredt i de ubehandlede marker. Septoria har bredt sig i den forløbne uge.

Meldug bekæmpes i modtagelige sorter indtil blomstring (vækststadium 65) ved over 75 procent angrebne planter. Gulrust bekæmpes i modtagelige sorter til vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Det gennemsnitlige vækststadium er 68 (snart afblomstret), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 71 (kerneindhold vandagtigt, første kerner har nået halv størrelse).

Svampebekæmpelse er nu ikke længere aktuel i mange marker.

Dette var sidste registrering i triticale i år. Vi takker for indberetningerne.

RUG

Brunrust har igen bredt sig i den forløbne uge. Rug er dog nu så fremskreden i udviklingen, at svampebekæmpelse ikke længere er aktuel.

Dette var sidste registrering i rug i år. Vi takker for indberetningerne.

VÅRBYG

Bygrust er mest udbredt og har igen bredt sig i den forløbne uge. Der er denne uge udløst bekæmpelse i ca. 30 procent af de ubehandlede marker. Angreb er fundet i de fleste sorter.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter til vækststadium 65 (blomstring).

Bygbladplet er næstmest udbredt, og begyndende angreb er fundet i flere sorter og med op til 25 procent angrebne planter. Mest er fundet i Odyssey, Crossway og Laurikka. Vær især opmærksom på evt. angreb af bygbladplet i sorten Laurikka, der er meget modtagelig.

Bygbladplet bekæmpes i Laurikka ved 10-25 procent angrebne planter og i øvrige modtagelige sorter ved over 25 procent angrebne planter. Fra praksis er også meldt om flere tilfælde af angreb af bygbladplet, så vær opmærksom på udviklingen.

Skoldplet er pt. mindre udbredt, men er fundet med op til 25 procent angrebne planter, og det fugtige vejr fremmer udviklingen. Inkubationstiden for skoldplet (tiden fra smitte til symptomer ses) er ca. 10 dage ved 18 grader. Skoldplet bekæmpes i modtagelige sorter ved 5 dage med nedbør indenfor de sidste 14 dage og angreb på 10 procent af planterne.

De fleste af de dyrkede vårbygsorter har mlo-resistens mod meldug, så meldugangreb forventes ikke i disse sorter. Propino er modtagelig for meldug, men sorten indgår ikke i registreringsnettet.

I mange marker er den afsluttende bekæmpelse nu udført eller skal udføres. Der anbefales 25-40 procent dosis afhængig af smittetryk og evt. forudgående sprøjtning. Anvend f.eks. Prosaro/Proline Xpert + Comet Pro/Aproach eller Propulse + Orius/Comet Pro/Aproach.

Prosaro og Proline Xpert indeholder begge Proline + Orius i forskelligt blandingsforhold, hvor Orius især har effekt mod bygrust, og Proline især har effekt mod skoldplet og nogen effekt mod bygbladplet. Ved selv at blande de to midler opnås større fleksibilitet mht blandingsforhold end ved at købe Prosaro hhv. Proline Xpert med fast blandingsforhold. Af den to midler har Prosaro bedst effekt mod bygrust, mens Proline Xpert har bedst effekt mod skoldplet og bygbladplet.

Skadedyr: Der er udløst bladlusbekæmpelse i 1 procent af markerne. Fra praksis er også meldt om begyndende angreb af bladlus i mange tilfælde. Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå.

Den bedste effekt mod bladlus i en tæt vårbygafgrøde opnås ved brug af stor vandmængde (gerne 180-200 l vand) og ved behandling, før der er udviklet mange store kolonier af bladlus.

Angrebene af kornbladbiller har trods det fugtige vejr bredt sig lidt i den forløbne uge. Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5 – 1,0 larve pr. strå indtil omkring fuld gennemskridning.

Til bekæmpelse af bladlus og kornbladbillelarver kan anvendes: 0,15 kg Karate, 0,075 kg Kaiso Sorbie, 0,15 l Fastac, 0,1 l Mavrik/Mavrik Vita. Er der kun bladlus, kan også anvendes 0,125 kg Pirimor. 0,05 kg Pirimor kan også blandes med 0,1 kg Karate, 0,05 kg Kaiso Sorbie eller 0,125 l Fastac, hvis der både er angreb af bladlus og kornbladbillelarver.

Det gennemsnitlige vækststadium er 47 (stak tæt på at være synlig), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 59 (gennemskredet).

HAVRE

Meldug har bredt sig i den forløbne uge, og der er i den forløbne uge udløst meldugbekæmpelse i 7 procent af de ubehandlede marker.

Meldug bekæmpes til blomstring (vækststadium 65) ved over 50-75 procent angrebne planter. Til bekæmpelse kan f.eks. anvendes 0,3-0,4 l Orius eller 0,25-0,3 l Folicur Xpert.

Der er udløst bladlusbekæmpelse i 3 procent af markerne i den forløbne uge (op til 100 procent angrebne strå). Bladlusbekæmpelse anbefales ved over 25 procent angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse og ellers ved over 40 procent angrebne strå. Den bedste effekt mod bladlus i en tæt afgrøde opnås ved brug af stor vandmængde (gerne 180-200 l vand) og ved behandling, før der er udviklet mange store kolonier af bladlus.

Angrebene af kornbladbiller har trods det fugtige vejr bredt sig lidt i den forløbne uge. Kornbladbiller bekæmpes ved 0,5 – 1,0 larve pr. strå indtil omkring fuld gennemskridning.

Til bekæmpelse af bladlus og kornbladbillelarver kan anvendes: 0,15 kg Karate, 0,075 kg Kaiso Sorbie, 0,15 l Fastac, 0,1 l Mavrik/Mavrik Vita. Er der kun bladlus, kan også anvendes 0,125 kg Pirimor. 0,05 kg Pirimor kan også blandes med 0,1 kg Karate, 0,05 kg Kaiso Sorbie eller 0,125 l Fastac, hvis der både er angreb af bladlus og kornbladbillelarver.

Det gennemsnitlige vækststadium er 45 (fanebladets bladskede opsvulmet), mens de længst udviklede marker er i vækststadium 55 (under skridning).

I havre er der forholdsvis få registreringer.

ALM. RAJGRÆS TIL FRØ

Der er fundet kronrust i ca. 80 procent af de ubehandlede marker.

Det gennemsnitlige vækststadium er 60 (tæt på blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstrede.

Evt. svampebekæmpelse anbefales ved 0,1 procent dækning af kronrust (få pustler pr. plante). Der anbefales 0,45-0,6 l Bell/Viverda eller 0,3-0,45 l Bell + 0,15 l Comet Pro. Til Viverda tilsættes additivet Ultimate S i forholdet 1:1 dog minimum 0,5 l.

Evt. bekæmpelse af kronrust anbefales indtil omkring afblomstring. Sortrust bekæmpes indtil ca. 3 uger før høst. Der er pt. ikke fundet sortrust.

HVEDEGALMYG

Mange marker er nu ikke længere modtagelig for evt. angreb. Følg også udviklingen i vårhvede.

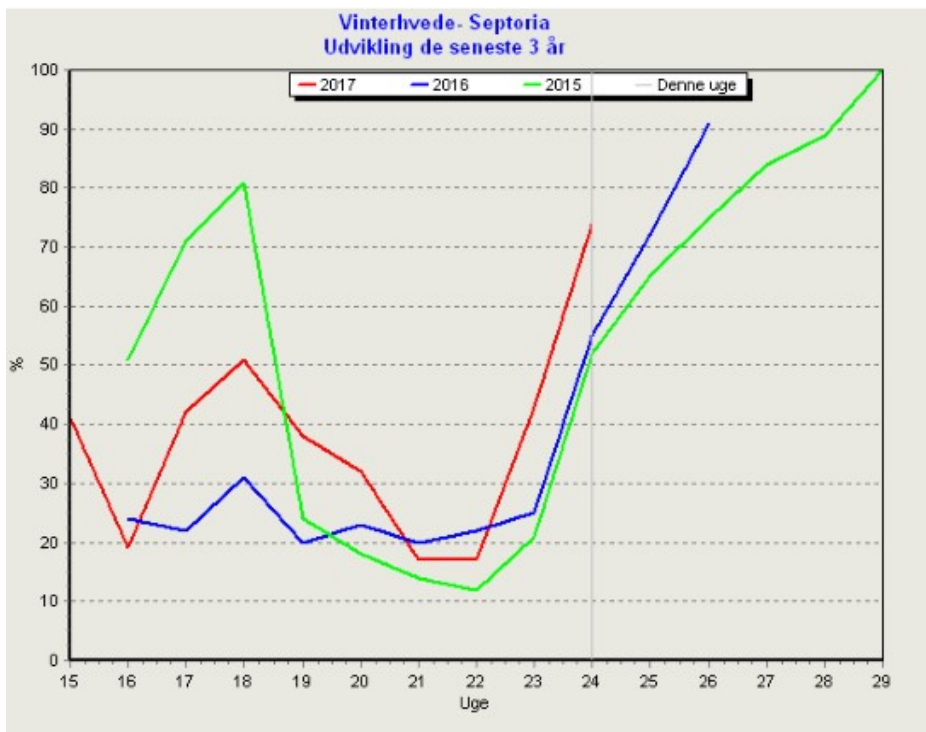
- [Vinterhvede](#)
- [Triticale](#)
- [Vinterrug](#)

- Vårbyg
- Havre
- Alm rajgræs
- Hvedegalmyg

Billede 1. Kraftige angreb af Septoria i KWS Cleveland fotograferet 9. juni 2017 af Kasper Holm Kristensen, LMO. Der er ikke så kraftige angreb i hele marken. Marken er behandlet 14. og 24. maj

2017 med 0,25 l Prosaro hhv. 0,5 l Viverda + Ultimate S, så de kraftige angreb er overraskende. Der er sendt en planteprov til Aarhus Universitet mht undersøgelse for resistens mod triazol.

Figur 1. Udviklingen af Septoria i 2017 i forhold til de to foregående år, procent angrebne

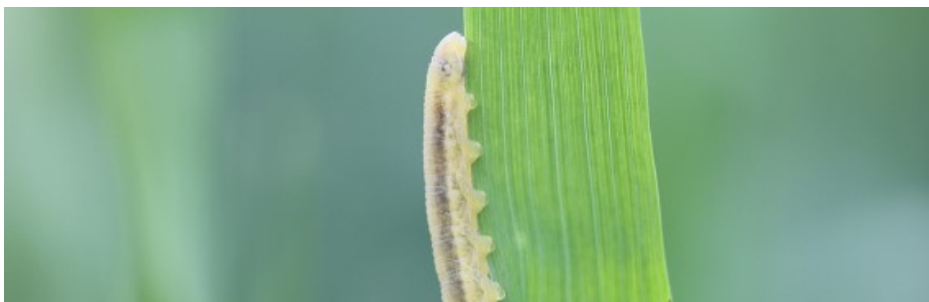
planter.

Billede 2. Friske angreb af bygbladplet i vårbyg i denne uge.

Billede 3. Kornbladbillelarver. Ikke alle larver er skyllet af i regnvejret.

Billede 4. Kornbladhvepselarve i denne uge i vårbyg. Der er oftest kun meget få larver, som ikke spiller nogen rolle.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.